

УДК 378.04:070.422

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.25.223200>

ІРИНА ДЯЧЕНКО

ORCID: 0000-0003-1240-3918

Класичний приватний університет, м. Запоріжжя

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ

У статті висвітлено наукові підходи до формування професійної компетентності майбутніх журналістів; здійснено порівняльний аналіз сутності понять «компетенція» та «компетентність»; розкрито зміст професійної компетентності майбутнього журналіста; продемонстровано дискусію щодо формування професійної компетентності майбутніх журналістів у процесі фахової підготовки; звертається увага на необхідність формування та розвитку журналістських компетенцій у майбутніх працівників ЗМІ; окреслено перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: журналіст, компетенція, компетентність, наукові підходи, педагогічний процес, професійна підготовка, формування.

Сучасні умови потужних трансформаційних процесів у світі й посиленого розквіту інформаційних технологій зумовлюють збільшення соціальної ролі та професійної функції журналістів, адаптації до діяльності в нових медіа, а це породжує необхідність пошуку нових шляхів та методів підготовки майбутніх представників журналістського фаху, формування у них професійної компетентності. Створення нового інформаційного простору, впровадження новітніх технологій, поширення процесу медіаконвергенції, що сприяє розмиванню меж між різними видами засобів масової інформації (і відповідно – між різними сферами журналістської діяльності) та виникненню потреби в суміжних професіях і в професійній мобільності журналістів-універсалів, зумовили перегляд існуючих та пошук нових шляхів і методів навчання студентів журналістських спеціальностей.

Мета статті – висвітлити наукові підходи до формування професійної компетентності майбутніх журналістів. Реалізація мети потребувала виконання таких завдань: порівняти сутність понять «компетенція» та «компетентність»; розкрити зміст професійної компетентності майбутнього журналіста; продемонструвати дискусію щодо формування професійної компетентності майбутніх журналістів у процесі фахової підготовки.

Проблеми компетентності як результату освіти розглядаються в зарубіжних і вітчизняних дослідженнях (В. Болотов, І. Зязюн, С. Сисоева, А. Хугорський та ін.). Проте науковим підходам до формування професійної компетентності майбутніх журналістів наразі приділено недостатньо уваги.

На тлі глобальних світових процесів докорінно змінилася роль освіти й науки, що охоплені, як і всі сфери суспільного життя в Україні, потужними інтеграційними процесами. Вища освіта сьогодні закладає основи не лише професійної, але й громадянської, екзистенційно-особистісної самоідентифікації людини. Глобалізація радикально змінює освітні процеси в світі, змінюючись, у свою чергу, під їхнім впливом (Ильин и др., 2008, с. 121).

Перспективи розвитку інформаційного суспільства зумовлюють нові запити щодо професійної підготовки майбутнього журналіста, оскільки він «в умовах глобалізації та інформатизації суспільства є не простим інформатором і ретранслятором подій, який віддзеркалює сучасність, це – просвітитель і вихователь із глибоким усвідомленням свого професійного призначення; аналітик-навігатор, здатний формувати громадську думку й допомагати виробленню суспільних орієнтирів; комунікатор, який встановлює контакт між людьми на основі конструктивного діалогу; соціально зріла, відповідальна особистість з чіткою громадянською позицією» (Дяченко, 2012, с. 7).

Поняття «компетентність» у словнику «Професійна освіта» компетентність (від лат. *competens* – належний, відповідальний) тлумачиться як сукупність знань та умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: уміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію (Гончаренко, 2000).

У процесі світових глобалізаційних трансформацій, міжнародних економічних відносин, що постійно розширюються, збагачуючись новими аспектами співробітництва, й незворотного послідовного курсу України на євроінтеграцію актуалізується потреба в журналістах з високим рівнем професійної та соціокультурної компетентності. Це спричиняє зростання вимог до професійної підготовки майбутніх журналістів (Brutman, Mantulo, Polyezhaev, 2017, с. 458).

Професійна компетентність майбутнього журналіста є інтегральною якістю, складним і багатограним поняттям, що зумовлює застосування системного підходу до вивчення його розвитку. Системний підхід – загальний метод (сучасна загальнонаукова методологія) дослідження та пізнання складних об'єктів (систем), який використовується в наукових дослідженнях у всіх сферах науки, техніки, управління тощо. За допомогою системного підходу створюється цілісна картина природного або суспільного явища чи процесу, виявляється структура цілісного об'єкта й розкриваються його функції.

В основі системного підходу – розгляд об'єктів дослідження як систем, що передбачає розкриття цілісності об'єкта дослідження, виявлення розмаїття зв'язків у ньому та зведення цього розмаїття до певної цілісної картини; сукупність методів і засобів, які дають змогу досліджувати властивості, структуру й функції об'єкта дослідження як системи зі складними взаємодіями та взаємозв'язками; принцип, який становить сукупність методів і засобів певної

логічної системи, що повинна забезпечити глобальну мету функціонування об'єкта як системи (Гончаренко, 2008, с. 5).

Системний підхід дає змогу дослідити об'єкт як цілісну множину елементів в сукупності відношень і зв'язків між ними, тобто розглянути об'єкт як систему. В багатьох наукових дослідженнях використовується системний підхід, що допомагає створити цілісну картину природного або суспільного явища чи процесу, виявити структуру цілісного об'єкта й розкрити його функції.

З позицій системного підходу педагогічний процес є динамічною системою, ознаками якої є: а) наявність компонентів, які можна розглядати у відносній ізольованості, поза зв'язками з іншими процесами і явищами; б) наявність внутрішньої структури зв'язків між цими компонентами, а також їхніми підсистемами; в) наявність певного рівня цілісності, ознакою якої є те, що система завдяки взаємодії компонентів одержує інтегральний результат; г) наявність у структурі системоутворювальних зв'язків, що об'єднують компоненти, блоки, частини в єдину систему; д) взаємозв'язок з іншими системами (Зязюн, 2000, с. 112).

Особливої уваги, за нашим переконанням, заслуговує обґрунтування системно-цільової індивідуалізації навчання студентів-журналістів культури творчої діяльності, здійснене О. Дорошук (Дорошук, 2007), яка, зокрема, зазначає, що становлення та розвиток компетентного журналіста-універсала неможливе без розробки й реалізації науково-методичного забезпечення системи індивідуалізованого навчання майбутніх журналістів, умов, в яких відбуваються процеси формування й саморозвитку творчої особистості.

Логіка проведення системного педагогічного дослідження формування творчої індивідуальності відтворює етапи пізнання об'єкта у будь-якій науковій галузі та відображає рівень абстракції, через які проходить наукове пізнання: феноменологічний, аналітико-синтетичний прогностичний, аксіоматичний. На феноменологічному рівні здійснюється зовнішнє, описове викладення фактів або явищ, каталогізація об'єктів, констатація їхніх якостей і властивостей. На аналітико-синтетичному рівні за допомогою загальноприйнятої у педагогічній науці термінології з'ясується сутність об'єкта, що вивчається (його властивості, якості, закономірності функціонування). На прогностичному рівні передбачено створення різних моделей (професійного портрета журналіста, педагогічного процесу формування творчої індивідуальності, педагогічної системи та її компонентів, технології), які відтворюють особливості досліджуваних об'єктів, дозволяють дослідити закономірності їхнього функціонування та визначають дидактичні умови реалізації. На аксіоматичному рівні відбувається виявлення цінностей досліджуваного об'єкта з використанням міждисциплінарних наукових понять високого ступеня узагальнення, визначення шляхів удосконалення його подальшого вивчення. На рівні практичного застосування створених моделей проводиться експериментальна перевірка вироблених теоретичних положень й оцінювання досягнутих результатів навчальної і творчої діяльності студентів.

З позицій принципів гуманізму система освіти реалізується через педагогічну діяльність і «має не тільки зовнішні атрибути спільності, але й своїм внутрішнім змістом передбачає саморозвиток суб'єктів педагогічного процесу, виявлення їх особистісних функцій» (Зязюн, 2000, с. 281). У цьому контексті особлива увага звертається на особистісну спрямованість технологій навчання, на забезпечення їх особистісно-професійної поведінки, самоуправління й розвитку творчого потенціалу учасників педагогічного процесу.

Педагогічний процес формування професійної компетентності майбутніх журналістів можна назвати творчим, системно-синергетичним, а на думку Т. Сущенко, – формуально-розвивальним, особистісно орієнтованим процесом взаємного духовного збагачення викладачів і студентів за умов оптимального психологічного клімату відносин, діалогічної культури, інтелектуальної співтворчості, оскільки, як наголошує науковець, педагогічний процес у вищій школі має стати «процесом взаємного духовного збагачення викладачів та студентів в умовах оптимального психологічно комфортного клімату взаємостосунків, діалогічної культури й інтелектуальної співтворчості» (Сущенко, 2002, с. 26).

З погляду синергетики, людина є самодостатньою особистістю, яка перетворюється і прагне до гармонії стосунків у системі «людина – світ», а педагогічний процес – це система, в якій урізноманітнення зв'язків і взаємодій учасників педагогічного процесу із зовнішнім середовищем відбувається безпосередньо через «виконання певних функцій педагогічного процесу зовнішнім середовищем (а саме управлінням) на формування особистості учня чи студента; можливість вільно висловлювати власні думки й погляди, критично оцінювати ситуації в суспільстві, що й є причиною розробки нових методів і форм спілкування між учасниками педагогічного процесу та управління ним» (Гончаренко, 2008, с. 6).

Синергетичний підхід передбачає побудову цілісної системи професійної підготовки майбутніх журналістів, створення творчого освітнього середовища, системи духовної взаємодії викладачів і студентів як суб'єктів педагогічного співробітництва, що передбачає суб'єкт-суб'єктний характер взаємодії всіх учасників навчального процесу; синергетичний принцип цілісності й інтегральності предметів і явищ, що вимагає використання педагогічної інтеграції, впровадження міждисциплінарних зв'язків у процесі викладання навчальних дисциплін; синергетичний принцип самодетермінації системи вимагає формування внутрішньої мотивації у майбутніх журналістів, яка передбачає творчість, імпровізацію, експеримент, самоактуалізацію, надситуативність, формування умінь та навичок вольового самоконтролю; принцип взаємодії елементів системи, що потенціюють один одного – посилюються при поєднанні різних методів навчання, розвитку творчих здібностей, формуванню професійно важливих умінь та навичок. Синергетичний підхід зумовлює оптимізацію навчального процесу, розширення соціально-рольового потенціалу студентів, що є однією з умов їх професійного зростання, спрямованість на саморозвиток, креативність і багатомірне, багатопланове творче мислення тощо.

Синергетичний підхід – це методологічна орієнтація в пізнавальній і практичній діяльності, що передбачає застосування сукупності ідей, понять і методів у дослідженні й управлінні відкритими нелінійними самоорганізованими системами. Він має широкі можливості у проектуванні й побудові систем виховання студентів. Дотримання принципів самоорганізації й саморозвитку в педагогічній діяльності спрямовує суб'єктів творення

виховної системи на вивчення процесів саморегуляції відносин в освітньому закладі, виявлення тенденцій, внутрішніх механізмів і резервів створюваної системи, а не копіювання (зразок, орієнтир) уже відомого (Сазоненко, 2004, с. 358).

При синергетичному підході до професійної підготовки фахівців відбувається залучення майбутніх журналістів до творчого пошуку, до розкриття авторської індивідуальності, творча співпраця і духовна взаємодія на діалогічних засадах, орієнтація на виявлення й подальший розвиток творчого потенціалу, на збагачення досвіду творчої самореалізації кожного студента у процесі професійної підготовки (як під час навчання, так і в позааудиторній роботі); посилена увага звертається на формування журналістського світогляду, на постійне збагачення й оновлення професійних знань, на формування журналістських умінь та навичок; широко використовуються метод проектів і активні методи у викладанні навчальних дисциплін; культивується самоконтроль і самооцінка власних досягнень у навчанні та творчих Підхід, що базується на виділенні компетентності як мети професійної підготовки фахівця у вищому навчальному закладі, визначається як компетентнісний. У працях дослідників досить чітко окреслено основні характеристики компетентнісного підходу (Болотов, Сериков, 2003, с. 39).

Сутність компетентнісного підходу пояснюється визначенням ключових понять. Термін «компетентність» (лат. *competens* – відповідний, здібний) означає володіння теоретичними знаннями, практичними навичками та вміннями, професійним досвідом у певній галузі. У словнику «Професійна освіта» (Гончаренко, 2000) компетентність (від лат. *competens* – належний, відповідальний) тлумачиться як сукупність знань та умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію.

Розглядаючи поняття якості вищої освіти, вчені розуміють його як «сукупність якостей особи з вищою освітою, що характеризує її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і зумовлене здатність задовольняти як особисті духовні та матеріальні потреби, так і потреби суспільства» (Кремень (Ред.), 2008, с. 1016)].

На думку І. Чемерис, компетентність як комплексна особистісна категорія означає практичну готовність та здатність людини діяти в певній галузі; вона включає знання, уявлення, навички, мотиви, цінності, реалізовані в життєвих та професійних контекстах, передбачає наявність досвіду діяльності (Чемерис, 2008). Як зазначає дослідниця, професійна компетентність журналіста охоплює мотиваційну й операційну сфери фахівця і передбачає знання гуманітарних, соціально-економічних, фундаментальних, професійно-орієнтованих дисциплін; комунікативну компетентність, володіючи якою журналіст здійснює професійні, психологічні, риторичні функції; загальні та професійні вміння, що реалізуються через ціннісно-мотиваційні характеристики, світоглядну й соціально-політичну позицію; індивідуально-психологічні особливості та життєвий досвід.

Майбутнє держави й суспільства значною мірою залежить від професійної компетентності та творчого підходу журналістів до виконання свого призначення, функцій і соціальних ролей. Сьогодні український соціум потребує таких працівників засобів масової інформації, які є творчими особистостями, з високим рівнем професійної компетентності, журналістської та загальної культури, з багатством духовних цінностей, зі свіжими, неординарними підходами до актуальних проблем сьогодення – таких журналістів, які здатні до самореалізації в умовах жорсткої конкуренції у площині ринкових відносин, які не лише функціонально готові до виконання професійних обов'язків, але й здатні до творчого планетарного мислення, до формування громадської думки на діалогічних засадах і на принципах гуманізму, які б зуміли творчо й оперативно реагувати на зміни в усіх сферах життя.

Професійну компетентність визначають як сполуку психічних якостей, що дозволяє діяти самостійно й відповідально (тобто так звана дієва компетентність). Компетентний журналіст володіє відповідними здібностями, знаннями, практичними вміннями, що дозволяють ґрунтовано й ефективно діяти і творити в галузі журналістики – саме тому компетентність вважається індикатором професіоналізму журналіста, як і будь-якого іншого фахівця.

Отже, загальною метою професійної підготовки фахівців є здобуття студентами необхідних для майбутньої діяльності компетенцій. У словниках поняття «компетенція» в основному зводиться до таких визначень: 1) коло повноважень, коло питань, в яких людина добре поінформована, володіє знаннями і досвідом в тій чи іншій сфері; 2) знання та досвід; 3) характеристика особистості, що володіє знаннями, які дозволяють розмірковувати авторитетно про що-небудь; 4) наперед задана вимога до освітньої підготовки (стандарт), потенційна можливість, елемент компетентності. Орієнтація професійної освіти на підготовку компетентного спеціаліста потребує використання діяльнісного, компетентнісного, системного, синергетичного підходів до організації журналістської освіти, що за допомогою різноманітних дидактичних методів, форм, та засобів передбачає створення журналістських ситуацій, наближених за своїм змістом до професійної діяльності журналіста. Професійна підготовка майбутніх фахівців ЗМІ повинна спрямовуватися на формування журналістської компетентності й розвиток ціннісних орієнтацій, саморозвиток й професійно-творчу самореалізацію, стимулювання творчого самовираження студентів.

Перспективою подальших досліджень може стати обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх журналістів у процесі навчання закладі вищої освіти.

Список використаних джерел

- Болотов, В. А., Сериков, В. В. (2003). Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе. *Педагогика*, 10, 37-42.
- Гончаренко, С., Кушнір, В., Кушнір, Г. (2008). Методологічні особливості наукових поглядів на педагогічний процес. *Шлях освіти*, 4 (50), 2-10.

- Дорошук, Е. С. (2007). *Системно-целевая индивидуализация обучения студентов-журналистов культуре творческой деятельности*. (Дис. д-ра пед. наук). Казань.
- Дяченко, М. Д. (2012). *Розвиток творчого потенціалу майбутнього журналіста: теорія і практика*: монографія. Запоріжжя: КПУ.
- Зязюн, І. А. (Ред.). (2000). *Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи*: кол. монографія. Київ: Віпол.
- Ильин, В., Омаров, М., Аверьянова, Г., Золотовский, В., Купчин, Н., Ромашкин, К. (2008). Образование в контексте глобализации. *Высшее образование в России*, 7, 120-125.
- Кремень, В. Г. (Ред.). (2008). *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком інтер.
- Ничкало, Н. Г. (Ред.). (2000). *Професійна освіта: словник*. Київ.
- Сазоненко, Г. С. (2004). *Педагогіка успіху (досвід становлення акмеологічної системи ліцею)*. Київ: Гнозис.
- Сущенко, Т. И. (2002). Вузовский педагогический процесс, способствующий формированию национальной творческой элиты. *Теория и практика управления социальными системами*, 2, 62-67.
- Чемерис, І. М. (2008). *Формування професійної компетентності майбутніх журналістів засобами іншомовних періодичних видань*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Київ.
- Brutman, A., Mantulo, N., Polyezhayev, Y. (2017). The formation of social and cultural competence of future journalists in the process of the study of foreign language: theoretical aspects. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 56-57, 458-466.

References

- Bolotov, V. A., & Serikov, V. V. (2003). Kompetentnostnaya model : ot idei k obrazovatelnoi programme [Competence model: from idea to educational program]. *Pedagogika [Pedagogy]*, 10, 37-42 [in Russian].
- Brutman, A., Mantulo, N., Polyezhayev, Y. (2017). The formation of social and cultural competence of future journalists in the process of the study of foreign language: theoretical aspects. *Pedagogika formuvannya tvorchoyi osoby`stosti u vy`shnij i zagal`noosvitnij shkolax [Pedagogy of formation of creative personality in higher and general education schools]*, 56-57, 458-466.
- Chemerys, I. M. (2008). *Formuvannya profesii`noi kompetentnosti maibutnikh zhurnalistiv zasobamy inshomovnykh periodychnykh vydan [Formation of professional competence of future journalists by means of foreign periodicals]*. (Extended abstract of PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Doroshchuk, E. S. (2007). *Sistemno-celevaya individualizaciya obucheniya studentov-zhurnalistov kulture tvorcheskoi deyatelnosti [System-targeted individualization of teaching journalism students the culture of creative activity]*. (D diss.). Kazan [in Russian].
- Dyachenko, M. D. (2012). *Rozvytok tvorchoho potencialu maibutnogo zhurnalista: teoriya i praktyka [Development of creative potential of the future journalist: theory and practice]: monografiya, Zaporizhzhya: KPU [in Russian]*.
- Goncharenko, S., Kushnir, V., & Kushnir, G. (2008). Metodologichni osobly`vosti naukovy`x poglyadiv na pedagogichny`j proces [Methodological features of scientific views on the pedagogical process]. *Shliakh osvity [The path of education]*, 4 (50), 2-10 [in Ukrainian].
- Ilin, V., Omarov, M., Averyanova, G., Zolotovskii, V., Kupchin, N., & Romashkin, K. (2008). Образование в контексте глобализации [Education in the context of globalization]. *Vyshee obrazovanie v Rossii Higher education in Russia*, 7, 120-125 [in Russian].
- Kremen, V. G. (Ed.). (2008). *Encyklopediya osvity [Encyclopedia of Education]*. Kyiv: Yurinkom inter [in Ukrainian].
- Nychkalo, N. G. (Ed.). (2000). *Profesijna osvita [Vocational education]: slovnyk*. Kyiv [in Ukrainian].
- Sazonenko G. S. (2004). *Pedahohika uspikhu (dosvid stanovlennia akmeolohichnoi systemy litseiu) [Pedagogy of success (experience of formation of acmeological system of lyceum)]*. Kyiv: Gnozyz [in Ukrainian].
- Sushchenko T. I. (2002). Vuzovskii pedagogicheskii protsess, sposobstvuiushchii formirovaniu natsionalnoi tvorcheskoi elity [University pedagogical process contributing to the formation of the national creative elite]. *Teoriya i praktika upravlinnya social'nimi sistemami [Theory and practice of social systems management]*, 2, 62-67 [in Ukrainian]

DIACHENKO I.

Classical Private University, Zaporizhia, Ukraine

SCIENTIFIC APPROACHES TO THE PROCESS OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE JOURNALISTS

The article substantiates the basics of professional competence of future journalists in the process of studying at universities. The importance of the professional competence and the life of modern human is determined. The controversial points in perception of professional competence in academic discourse are highlighted. The main approaches to the process of professional competence formation among students are highlighted: systemic, synergetic, competence. The professional competence of the future journalist is an integral quality, a complex and multifaceted concept, which determines the application of a systematic approach to the study of its development. The systems approach makes it possible to study an object as an integral set of elements in a set of relations and connections between them, to consider an object as a system. The synergetic approach provides for the construction of a holistic system of professional training of future journalists, the creation of a creative educational environment, a system of spiritual interaction of teachers and students as subjects of pedagogical cooperation. With a synergetic approach to the training of specialists, future journalists are involved in the creative search, in the disclosure of the author's personality.

The essence of the competence approach is explained by the set of knowledge and skills necessary for effective professional activity: the ability to analyze, predict the consequences of professional activity, use information. From the standpoint of the competence approach, competence as a complex personal category means the practical readiness and ability of a person to act in a particular field; it includes knowledge, ideas, skills, motives, values, implemented in life and professional contexts, provides experience. The discussion on the formation of professional competence of future journalists in the process of professional training is demonstrated. The prospects for further research are outlined. The future of the state and society largely depends on the professional competence and creative approach of journalists to fulfill their purpose, functions and social roles.

Key words: *journalist, competence, competence, scientific approaches, pedagogical process, professional training, formation*

Стаття надійшла до редакції 14.07.2020 р.

УДК 378.1 : 37

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.25.223208>

ОЛЬГА ЄРЬОМЕНКО

ORCID: 0000-0001-8339-3812

Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ УПРАВЛІНСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАГІСТРІВ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті представлено дистанційний курс «Школа управлінця» в умовах підготовки магістрів управління закладом освіти, який створено автором для надання можливість магістранту самостійно, за власним темпом та індивідуальним планом опанувати управлінські компетентності, що необхідні для його самореалізації як керівника.

Ключові слова: цифровізація, підготовка магістрів, управління закладом освіти, дистанційна освіта, дистанційний курс, управлінські компетентності, конкурентоспроможність

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Управління закладом освіти вимагає від майбутнього керівника високих професійних якостей, ґрунтовної підготовки з теорії управління соціально-педагогічними системами, педагогіки, філософії та економіки; уміння розглядати заклад освіти як відкриту соціально-педагогічну систему, яка взаємодіє з соціумом і задовольняє освітні запити держави, суспільства, батьків, учнів, забезпечує розвиток освітньої установи в конкурентному середовищі. Переосмислення теорії управління закладом освіти, поява нових управлінських функцій зумовлює нові вимоги до підготовки керівних кадрів. Однією з умов посилення конкурентоспроможності фахівців освіти є розвиток їхніх цифрових компетентностей. Так, вимушений карантин в українських закладах освіти прискорив дії керівників та працівників закладів освіти щодо опанування сучасними електронними технологіями та підходами дистанційного навчання.

Упровадження інформаційних інновацій в освітню систему кидають виклик традиційній системі освіти (*Закон України, 2007*). Електронна (дистанційна) освіта стає ключовим інструментом в адаптаційному навчанні у будь-якому закладі освіти, а особливо у адаптивній системі підготовки магістрів-управлінців. Дистанційна система освіти індивідуалізує процес підготовки магістрів, дозволяє розширити можливості передачі та засвоєння знань.